

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
проф. О. В. Власенко

підписано КЕП _____
« 27 » 05 2022 р.

ENGLISH FOR ACADEMICS

назва навчальної дисципліни

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **22 Охорона здоров'я, 09 Біологія**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальностей **222 Медицина**

221 Стоматологія

228 Педіатрія

229 Громадське здоров'я

091 Біологія

(код і найменування спеціальності)

мова навчання **українська, англійська**

2022 рік
Вінниця

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.пед.н, проф. Дудікова Л. В.,

к.пед.н., доц. Феррі А. С.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

к.пед.н., доцент кафедри українознавства Лісовий М.І.

к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології Тихолаз С.І.

Обговорено на засіданні кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та рекомендовано до затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії

“ 4 ” квітня 20 22 року, протокол № 12

Схвалено на центральній методичній раді / науковій комісії та рекомендовано до затвердження вченою радою “ 24 ” 05 20 22 року, протокол № 7

Затверджено вченою радою Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова « 26 » 05 20 22 року, протокол № 8

Вчений

секретар

доцент ЗВО Алла КОНДРАТЮК

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “English for Academics” складена відповідно до Освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова на третьому (освітньо-науковому рівні)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 «Охорона здоров'я», 09 «Біологія»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальностей

222 Медицина

221 Стоматологія

228 Педіатрія

229 Громадське здоров'я

091 Біологія

(код і найменування спеціальності)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Аспіранту винесені питання практичного оволодіння мовою, що дозволяє використовувати її в повсякденному спілкуванні, професійно спрямованій комунікації, діловому мовленні, а також у науковій роботі.

Статус навчальної дисципліни: вибіркова

Предметом вивчення навчальної дисципліни є академічне спілкування іноземною мовою у межах тематики визначеною програмою. Зміст курсу передбачає формування у аспірантів умінь академічного мовлення для участі в міжнародних науково-професійних заходах, спілкування з колегами та проведення педагогічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни “English for Academics” здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на II рівні вищої освіти, а також дисциплін: Історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації, Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, медична етика та деонтологія, Культура мови лікаря: термінологічний аспект, Публікаційна активність та наукометричні бази даних, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, з якими інтегрується програма “English for Academics”. В свою чергу, вивчення навчальної дисципліни “English for Academics” сприяє формуванню у аспіранта іншомовної компетентності, завдяки якій він має можливість користуватися міжнародними англійськими ресурсами, що створює засади поглибленого вивчення ним супутніх і наступних спеціалізованих дисциплін терапевтичного профілю (Внутрішні хвороби, Кардіологія, Ревматологія, Фтизіатрія, Гастроентерологія, ендокринологія, Загальна практика-сімейна медицина, Побічна дія ліків, Клінічна фармакологія, Клінічна біохімія та мікробіологія, Клінічна морфологія,) та теоретичного (Нормальна анатомія, Патологічна анатомія, Фізіологія, Патологічна фізіологія, Фармакологія, Мікробіологія, Гістологія).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни “English for Academics” є формування в аспірантів рівня іншомовної компетентності, що дозволяє спілкуватися в професійному середовищі, брати участь у науково-професійних заходах і викладацькій діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни “English for Academics” є формування системи знань, професійних умінь і практичних навичок усної комунікації у професійних контекстах, а саме презентації результатів науково-дослідницької роботи, обговоренні наукових питань і педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання (РН):

- РН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації
- РН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій
- РН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження
- РН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство
- РН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій
- РН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері
- РН13 Організовувати освітній процес
- РН14 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення
- РН15 Організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди)
- РН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Очікувані результати навчання з “English for Academics”

Передбачається, що по закінченню вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти доктора філософії будуть *мати достатньо знань і досвіду* щоб засобами англійської мови зможуть:

- соціалізуватися у професійному контексті полікультурного середовища як у формальній, так і неформальній обстановці;
- підготувати і провести успішну презентацію;
- взяти участь у конференції;
- вирішувати проблеми технічного і нетехнічного характеру, що можуть виникати під час участі у конференції;
- обмінюватися інформацією під час неформального спілкування з колегами;
- відповідати і ставити запитання під час конференції;
- взяти участь у дискусіях за круглим столом і експертних дискусіях;
- використовувати англійську мову як засіб навчання;
- проводити лекцію англійською мовою.

Аудіювання. Ставиться завдання досягти навичок сприйняття і розуміння монологічних та діалогічних висловлювань іноземною мовою в межах академічної, професійної та побутово-ситуативної тематики на рівні 85-90% інформації при темпі її пред'явлення на 100-120 слів на хвилину.

Говоріння. Завдання курсу полягає у розвитку навичок монологічного та діалогічного мовлення при темпі висловлювань 150-160 слів на хвилину.

Рівень навичок монологічного мовлення має забезпечувати можливість самостійно робити повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, експеримент, обробку даних, висновки та інші аспекти наукової роботи.

Наприкінці курсу навчання здобувачі вищої освіти повинні мати навички діалогічного мовлення для ведення наукової дискусії та елементарного спілкування в межах побутової тематики та ситуацій, пов'язаних з перебуванням у закордонному відрядженні.

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою після опанування дисципліни «English for Academics» аспіранти повинні *знати*:

- граматичні структури, що є необхідними для гнучкого вираження відповідних функцій та понять, а також для розуміння і продукування широкого кола усних текстів в академічній та професійній сферах;
- правила англійського синтаксису, які уможливають розпізнання і продукування широкого кола усних текстів в академічній і професійній сферах;
- мовні форми, властиві офіційним і розмовним регістрам усного академічного і професійного мовлення;
- широкий діапазон словникового запасу (у тому числі відповідної термінології), що є необхідним для усного спілкування в академічній та професійній сферах;
- різницю між рідною культурою та культурою країн, мову яких вивчають;
- соціокультурні умовності, що впливають на функціонування мови;
- основні структури мови для взаємодії у різних ситуаціях академічного і фахового полікультурного середовища.

Аспіранти повинні *вміти*:

- розуміти основні ідеї та розпізнавати відповідну інформацію в ході детальних обговорень, дебатів, доповідей, бесід у професійній і академічній сферах;
- розуміти на слух монологічне та діалогічне мовлення в побутовій та культурно-естетичній сферах та суть прослуханих текстів за фахом;
- розуміти намір мовця і комунікативні наслідки його висловлювання;
- мотивовано висловлюватися (пояснення, визначення, прохання, аргументація, висновки, оцінка явищ, заперечення, порівняння, згода тощо в формах монологічного, діалогічного і полілогічного мовлення);
- робити доповіді на конференції іноземною мовою;
- трактувати власні наукові дослідження через призму різноманітних ідей та аргументів в усній формі;
- взаємодіяти у формальній і неформальній обстановці академічного і фахового полікультурного середовища.

2. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити ЄКТС	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
English for Academics	1	45	1,5	-	30	15

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Socialising. Keeping a conversation going, reacting to news. Inviting, showing interest

Тема 2. Presentation skills. Presentation structure. Elements of a presentation

Тема 3. Presentation skills. Work with visuals. Academic culture checklist

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Attending a conference. Extracting specific information from short conversations. Clues predicting the language

Тема 2. Troubleshooting. Technical help, solving problems. Communicative functions of utterances according to situations

Тема 3. Networking. Identifying key words. Communicative phrases used in short conversations while networking

Змістовий модуль 3.

Тема 1. In the audience. Strategies of listening. Presentation openers

Тема 2. In the audience. Listening for specific information. Predicting information from the beginning of sentences

Тема 3. Q&A sessions. Questions, comments, paraphrasing, summarizing. Indirect questions

Змістовий модуль 4.

Тема 1. A round-table discussion. Presenting and evaluating arguments. Making a thesis statement, providing evidence, coming to conclusions

Тема 2. A panel-discussion. Functioning as a moderator or panelist. Phrases necessary for functioning as a moderator

Тема 3. Teaching around the world. Academic profile. Reporting on recent changes in an educational institution

Змістовий модуль 5.

Тема 1. Using English as the medium of instruction. Designing and presenting syllabus. Stating goals, checking understanding

Тема 2. Using English as the medium of instruction. Giving definitions and instructions. Defining, asking for clarification and clarifying

Тема 3. Giving a lecture in English. Traditional and flipped lecturing. Students' involvement while lecturing

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна/вечірня форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Socialising. Keeping a conversation going, reacting to news	2		2				2		2			
Inviting, showing interest	1					1	1					1
Presentation skills. Presentation structure	2		2				2		2			
Elements of a presentation	1					1	1					1
Presentation skills. Work with visuals	2		2				2		2			
Academic culture checklist	1					1	1					1
Attending a conference. Extracting specific information from short conversations	2		2				2		2			
Clues predicting the language	1					1	1					1

Troubleshooting. Technical help, solving problems	2		2				2		2			
Communicative functions of utterances according to situations	1					1	1					1
Networking. Identifying key words	2		2				2		2			
Communicative phrases used in short conversations while networking	1					1	1					1
In the audience. Strategies of listening	2		2				2		2			
Presentation openers	1					1	1					1
In the audience. Listening for specific information	2		2				2		2			
Predicting information from the beginning of sentences	1					1	1					1
Q&A sessions. Questions, comments, paraphrasing, summarizing	2		2				2		2			
Indirect questions	1					1	1					1
A round-table discussion. Presenting and evaluating arguments	2		2				2		2			
Making a thesis statement, providing evidence, coming to conclusions	1					1	1					1
A panel-discussion. Functioning as a moderator or panelist	2		2				2		2			
Phrases necessary for functioning as a moderator	1					1	1					1
Teaching around the world. Academic profile	2		2				2		2			
Reporting on recent changes in an educational institution	1					1	1					1
Using English as the medium of instruction. Designing and presenting syllabus	2		2				2		2			

Stating goals, checking understanding	1					1	1					1
Using English as the medium of instruction. Giving definitions and instructions	2		2				2		2			
Defining, asking for clarification and clarifying	1					1	1					1
Giving a lecture in English. Traditional and flipped lecturing	2		2				2		2			
Students' involvement while lecturing	1					1	1					1
Усього	45		30			15	45		30			15

4. Теми лекцій.

Навчальним планом не передбачено.

5. Теми практичних занять.

Назва теми	Кількість годин		
	ден. ф.н.	заоч. ф.н.	веч. ф.н.
1. Socialising. Keeping a conversation going, reacting to news.	2	2	2
2. Presentation skills. Presentation structure	2	2	2
3. Presentation skills. Work with visuals	2	2	2
4. Attending a conference. Extracting specific information from short conversations.	2	2	2
5. Troubleshooting. Technical help, solving problems	2	2	2
6. Networking. Identifying key words.	2	2	2
7. In the audience. Strategies of listening	2	2	2
8. In the audience. Listening for specific information.	2	2	2
9. Q&A sessions. Questions, comments, paraphrasing, summarizing.	2	2	2
10. A round-table discussion. Presenting and evaluating arguments.	2	2	2
11. A panel-discussion. Functioning as a moderator or panelist.	2	2	2
12. Teaching around the world. Academic profile.	2	2	2
13. Using English as the medium of instruction. Designing and presenting syllabus.	2	2	2
14. Using English as the medium of instruction. Giving definitions and instructions.	2	2	2
15. Giving a lecture in English. Traditional and flipped lecturing. Credit-test.	2	2	2
Усього :	30	30	30

6. Самостійна робота.

Назва теми	Кількість годин		
	ден.	заоч.	веч.

	ф.н.	ф.н.	ф.н.
1. Inviting, showing interest	1	1	1
2. Elements of a presentation	1	1	1
3. Academic culture checklist	1	1	1
4. Clues predicting the language	1	1	1
5. Recognising the communicative functions of utterances according to situations	1	1	1
6. Communicative phrases used in short conversations while networking	1	1	1
7. Presentation openers	1	1	1
8. Predicting information from the beginning of sentences	1	1	1
9. Indirect questions	1	1	1
10. Making a thesis statement, providing evidence, coming to conclusions	1	1	1
11. Phrases necessary for functioning as a moderator	1	1	1
12. Reporting on recent changes in an educational institution	1	1	1
13. Stating goals, checking understanding	1	1	1
14. Defining, asking for clarification and clarifying	1	1	1
15. Students' involvement while lecturing	1	1	1
Усього :	15	15	15

7. Індивідуальні завдання:

Уточнюються і з'ясовуються питання, що виникають під час практичних занять і участі у науково-педагогічній діяльності.

8. Завдання для самостійної роботи.

Опрацювання матеріалу згідно тематичного плану із застосуванням сучасних інформаційних технологій, опрацюванням ситуаційних задач, моделюванням науково-професійних і науково-педагогічних ситуацій, пошуку он-лайн ресурсів з питань, що розглядаються.

9. Методи навчання

Методика викладання: модульно-рейтингова система навчання; евристичне навчання; методика проблемного навчання.

Методи навчання:

1. Вербальні методи: розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, інструктаж, консультація.
2. Наочні методи: демонстрація, ілюстрація.
3. Практичні методи: вправи (усні і письмові).
4. Інтерактивні методи (робота в парах, рольові ігри, дидактичні ігри, експертні групи, групові дискусії).
5. Методи проблемного навчання: навчання пошукачів на проблемних ситуаціях, підготовка до самостійного пошуку та обробки інформації з автентичних джерел.
6. Пояснювально-ілюстративні та інформаційно-рецептивні методи: надання готової інформації викладачем і засвоєння її пошукачами.
7. Дослідницько-іноваційні методи: організація викладачем пошукової творчої діяльності пошукачів шляхом постановки нових проблем (проблемних завдань).

10. Методи оцінювання (контролю):

- за охоптом аспірантів: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий;
- за способом реалізації: усний, письмовий;
- за використанням засобів навчання: контроль за допомогою друкованих засобів, технічних засобів, комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних файлів;

- за способом організації: контроль науковим керівником, відділом аспірантури та докторантури, взаємоконтроль, самоконтроль;
- за рівнем стандартизації: стандартизований, нестандартизований.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залікові бали аспіранта складаються з суми балів поточного контролю, отриманих під час занять.

12. Форма поточного контролю успішності навчання: Оцінка з дисципліни визначається за результатами поточної навчальної діяльності аспіранта із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 200-бальну шкалу.

Критерії оцінювання під час занять:

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання дає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувуючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні завдання, відчувуючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи аспірантів здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Система перерахунку балів отриманих аспірантами.

Форма контролю і система оцінювання знань з дисципліни здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та інструкції, прийнятої рішенням Вченої ради ВНМУ протоколом №2 від 28.09.2010 року. Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (200 балів) для дисциплін, що закінчуються заліком, прийнята рішенням Вченої ради ВНМУ протокол №2 від 28.09.10.

Вивчення предмету закінчується заліком, який відбувається на останньому за розкладом занятті. Оцінювання знань відбувається наступним чином: сума всіх поточних оцінок ділиться на кількість практичних занять. Отримане середнє значення оцінки переводиться у бали згідно єдиної універсальної шкали перерахунку традиційних оцінок з 5-бальної системи у рейтингові бали (200 балів). Для дисциплін, що закінчуються заліком, залік ставиться при мінімальній кількості балів 120.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,9	B	

160-169,9	C	
141-159,9	D	
120-140,99	E	
	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення.

Основними засобами навчання є підручники і навчальні посібники, що містять певний програмний навчальний матеріал, іншомовна довідкова література. Розвиток навичок усного мовлення має охоплювати таку тематику: наукові конференції і симпозиуми; основні ситуативні форми спілкування в закордонному науковому відрядженні (транспорт, орієнтація в місті, оргкомітет конференції, готель, харчування, заклади культури); спілкування з колегами у формальних і неформальних ситуаціях; розвиток навичок презентації та роботи з ілюстративним матеріалом; виступ перед аудиторією; відповіді на питання перед аудиторією; дискусії за круглим столом; експертні дискусії; використання англійської мови як засобу викладання; складання та презентація силабусу; надання визначень та інструкцій студентам; читання лекції англійською мовою.

14. Рекомендована література

Основна література

1. English for Academics. Book 1.- Cambridge University Press, 2014. – 175 p.
2. English for Academics. Book 2 / Svetlana Bogolepova, Vasiliy Gorbachov, Olga Groza, etc. – Cambridge University Press. 2015. – 171 p.
4. Киселева М.В., Погосян В.А. – Заполнение деловых бумаг на английском языке. – СПб.: Питер, 2014. – 144с.: ил.
5. Борщовецька В.Д. English for Postgraduates. – Біла Церква: БДАУ, 2006. – 57 с.
8. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма: Навч.посібник для студентів, аспірантів і науковців. /Т.В. Яхонтова. – Вид.2-ге. – Львів: ПАІС, 2003. – 220с.
9. Beaumont D. English Grammar. The Heinemann ELT English Grammar / D.Beaumont, C. Granger. – К.: Методика, 2000.
10. Eastwood J. Oxford Practice / Grammar Eastwood J. – Oxford: Oxford University Press, 1997. – 334 p.
11. Longman Business English Dictionary/ Pearson Education Limited, 2000.
12. Michael McCarthy, Felicity O'Dell. Academic Vocabulary in Use. - Cambridge University Press.
13. Murphy R. English Grammar in Use / R. Murphy. – Cambridge University Press, 2003.
14. Murphy R. English Grammar in Use. A self-study reference and practice book for intermediate students / R. Murphy. – Cambridge: Cambridge University Press, 1988. – 328 p.
15. Redman S. English Vocabulary in Use / Redman S. – Cambridge University Press, 2001.
16. Swan M. Practical English Usage / Swan M. Oxford University Press, 2002. Биконя О. П. Ділова англійська мова : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Биконя. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 312 с.

Допоміжна

1. Beaumont D. English Grammar. The Heinemann ELT English Grammar / D.Beaumont, C. Granger. – К.: Методика, 2010.
2. Brand A.W., Medical Terminology for Dummies. John Willey & Sons, Inc., 2015. – 388 p.
3. Redman S. English Vocabulary in Use. Pre-intermediate and intermediate / S. Redman. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 264 p.

15. Інформаційні ресурси

Базові

1. English for Presentations at International Conferences. – Available at: http://www.e4thai.com/e4e/images/pdf2/wallwork_adrian_english_for_presentations_at_international_con.pdf
2. Useful Phrases and Strategies for Presentations. – Available at: <https://canicollege.com/wp-content/uploads/2018/02/USEFUL-PHRASES-AND-STRATEGIES-FOR-PRESENTATIONS.pdf>
3. Business English. - Available at: <https://de.du.lv/angluvaloda/PiluckaBiznesa.pdf>
4. English for Meetings and Teleconferences. – Available at: https://www.mhc-training.com/sites/default/files/mhc_english_meetings.pdf
5. How to write a Conference Paper / Abstract. – Available at: <https://cla.csulb.edu/departments/english/wp-content/uploads/2013/10/Howtowriteaconferenceabstract.pdf>
6. Business English. – Available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19544/1/Business%20English.pdf>
7. English for Presentations - Useful Phrases and Vocabulary. – Available at: <https://newmillenniumenglish.files.wordpress.com/2018/01/useful-phrases-presentations.pdf>
- 8.30 Useful Phrases for Presentations in English. – Available at: <https://www.londonschool.com/blog/30-useful-phrases-presentations-english/>
9. Giving Presentations - Expressions and introductory phrases. – Available at: <https://oupeltglobal.files.wordpress.com/2012/01/presentations-expressions-and-introductory-phrases.pdf>
10. English Presentation Skills (1) Starting, Signalling, Closing. – Available at: <http://staffnew.uny.ac.id/upload/132310012/pendidikan/presentation-skills-pdf.pdf>

Допоміжні

1. WordReference English Dictionary. – Available at: <http://www.wordreference.com/definition/>
2. Merriam-Webster Online Dictionary. - Available at: <http://www.m-w.com/dictionary.htm>
3. Cambridge English Dictionary. – Available at: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/>
4. Learn English - British Council. – Available at: <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/quick-grammar>
5. On-line interactive grammar tutorials and exercises. – Available at: <http://www.englishgrammarssecrets.com/index.html>